

Dansen in Atlantis

We zijn allemaal druk. De economie draait op volle toeren. Elke dag zien we in het nieuws de uitdagingen waar we voor staan. We moeten minder CO2 en stikstof uitstoten. We moeten meer betaalbare woningen realiseren. Onze mobiliteit moet duurzamer evenals de manier waarop we ons voedsel produceren.

Het klimaatakkoord van Parijs wil de temperatuur op aarde niet meer laten stijgen dan 2 graden, liever zelfs 1,5 graad. Het lijken kleine getallen, maar het maakt een wereld van verschil. Meer dan twee graden betekent een zeespiegelstijging deze eeuw van twee tot drie meter en de volgende eeuw komt daar nog vijf meter bovenop. (bron Deltares).

Nederland staat dan voor een keuze. Blijven óf de huidige kustlijn opgeven en het hoger opzoeken. Volgens onderzoekers van de Universiteit Utrecht wordt dit terugtrekkingsscenario realistisch vanaf de 22e eeuw en zal de nieuwe kustlijn van Nederland grofweg op de lijn Assen - Apeldoorn - Arnhem komen te liggen.

Je zou verwachten dat een land dat zo de gevolgen gaat voelen van ons mondiale klimaatbeleid het hardst op de trommel slaat van duurzame verandering. Dat zo'n land een gidsland wil zijn op het gebied van duurzame energiehuishouding. Een land dat bekend staat om de innovatieve ingenieurs, een land dat de maakbare wereld heeft uitgevonden zal zijn hand toch niet omdraaien voor de transitie waar wij voor staan?

Toch staan wij op een verrassende plaats op de Europese duurzame ranglijst. We zijn derde van onderaf gerekend. We vallen al polderend over elkaar heen. We organiseren klimaattafels waar we in dialoog gaan met elkaar, alsof we nog zeeën van tijd hebben.

Wat cijfers over onze oplossing. We hebben in Nederland ruim 7 miljoen woningen, waarvan 2,2 miljoen woningen van woningcorporaties. Bij elkaar zorgen deze woningen voor 7% van onze totale CO2 uitstoot. (bron CBS 2018) Als wij ervoor willen zorgen dat al onze woningen CO2 vrij worden gemaakt moeten we de komende 31 jaar ieder jaar 225.000 woningen verduurzamen. Huurwoningen met omvangrijke inspraaktrajecten, koopwoningen met uitdagingen in de financiering van de ingrepen. Per woning kost dit circa 50.000 euro (bron Aedes). Jaarlijks zal er 11.25 miljard moeten worden geïnvesteerd om in 2050 klaar te zijn

In 2018 bedroeg de totale omzet van vergunde bouw en verbouwkosten van woningen en bedrijfsgebouwen 4,4 miljard euro (bron CBS). We moeten de bouwproductie dus verdrievoudigen en volledig inzetten op verduurzaming om onze doelen te halen, los van de CO2 uitstoot die de bouwactiviteiten weer met zich meebrengen. Er is echter een tekort aan bouwvakkers en de bouwcapaciteit is hard nodig om ook nieuwe betaalbare woningen te bouwen. Corporaties hebben de middelen niet om jaarlijks 3,4 miljard tot 2050 te investeren stelt Aedes-voorzitter Marnix Norder. Kortom, met het energiezuiniger maken van onze gebouwen houden we het hier niet droog. Na de watersnoodramp in 1953 kwam de rijksoverheid met de deltawerken. Een plan om te voorkomen dat ons land nogmaals ten prooi zou vallen aan het water. Op 31 januari 1995 vond de grootste evacuatie plaats na de oorlog omdat het Land van Maas en Waal dreigden onder te lopen door extreem hoge waterstanden. Onze rivierdijken werden opgehoogd en er kwam ruimte voor de rivier.

Acute dreigingen zorgen voor kordaat handelen. Onze nieuwste dreiging voltrekt zich sluipend. Een paar millimeter per jaar. Waar maak je je druk om? Het klimaat van Zuid-Frankrijk in Nederland; we kunnen niet wachten. We verzuipen en denken dat we het kunnen redden met een metertje duinen erbij. En ondertussen dansen we verder in Atlantis.

Nederland moet veranderen. We moeten op internationale bijeenkomsten de noodklok luiden voor onze letterlijke positie op de wereldkaart. Als één lidstaat van de NAVO wordt aangevallen is het een aanval op ons alle lidstaten. We worden aangevallen. Door water. We moeten samenwerken aan slimme oplossingen die haalbaar zijn. Als blijkt dat we onze doelen niet halen door energie te besparen, laten we dan onze energie steken in het duurzaam opwekken en opslaan ervan. Investeren in grootschalige windmolenparken op zee. Opslag van energie in waterstof. Ultra-diepe geothermie. Warmtenetten, zonneparken en smart-grids. De laaghangende appels van de energiebesparing plukken we. Ze geven comfort en bieden CO2-value for money. Maar de energievraag reduceren naar nul is een kostbare utopie. We geven corporaties de ruimte om van gebaande paden af te wijken. Als een investering in een zonnepark of waterstofcentrale sneller gaat, het wonen duurzaam betaalbaar houdt én meer CO2 reduceert, dan moet dat mogelijk worden gemaakt in de woningwet. Doelen halen, geen regelfetisjisme. Daar draait het om.

Ook onze mobiliteit ontkomt niet aan verandering. Het is bijzonder om te zien dat ons wegennet de afgelopen eeuw is meegegroeid met onze steden, terwijl ons spoornetwerk van nu vrijwel gelijk is aan honderd jaar geleden. Mensen verleiden tot alternatieve vormen van vervoer vraagt om een beter aanbod.

De wereld, Europa, Nederland, staat voor een belangrijke uitdaging, misschien wel de belangrijkste in de geschiedenis. Maar jullie kennen de uitspraak „verbeter de wereld, begin bij jezelf“. Amersfoort heeft lef en toont ambitie. In 2030 wil de stad afval-loos en CO2-vrij zijn. We willen geen Amersfoort aan zee worden en al helemaal geen Amersfoort in zee. We huisvesten 's werelds grootste ingenieursbureaus maar ook veel innovatieve ontwerp bureaus en duurzame startups. Laten we met jullie allemaal ideeën uitwisselen, van gebaande paden afwijken, dogma's achter ons laten, ontwikkelen, krachten bundelen en met elkaar voorloper worden in de transitie van onze gebouwde omgeving.